
Mogens Schou (24. 11. 1918 – 29. 9. 2005)

Profesor Mogens Schou zesnul ve večerních hodinách 29. září 2005 poměrně velmi nečekaně, po krátké nemoci.

Prof. Schou byl navzdory svému věku stále velmi aktivní a nejenže stále sledoval vědecké dění v psychiatrii a zejména kolem lithia, ale aktivně i publikoval a zúčastňoval se některých konferencí a sympozií.

Jeho odchod odráží velmi přesně způsob a naplnění jeho života. Ještě v týdnu od 23. září do 25. září 2005 se účastnil schůzky skupiny jím založené – IGSLi – (The International Group for the Study of Lithium Treated Patients) v Poznani u prof. Januzse Rybakowského.

Po návratu z Poznaně cítil bolesti v zádech, dva dny strávil na lůžku, ovšem chvílemi vstával k práci. Ještě ve čtvrtek 29. 9. přerušoval odpočinek prací na manuskriptu, ačkoli měl teplotu a objevily se známky pneumonie. Odpoledne stihnul vytisknout manuskript a teprve pak se dal přemluvit k převozu do nemocnice, kde přes veškerou intenzivní péči v časných večerních hodinách zesnul na srdeční slabost. Do poslední chvíle byl klidný, netrpěl bolestmi a byl plně při vědomí.

Skupinu IGSLi prof. Schou založil v roce 1987 a členy byli lidé, zabývající se léčením a výzkumem profylaktického působení solí lithia u bipolární a rekurentní depresivní poruchy. Skupina se scházela střídavě na pracovištích jednotlivých členů na podzim každý rok, třikrát se sešla v Praze v letech 1993, 1998 a 2002. V roce 1993 převzal prof. Mogens Schou čestný doktorát lékařských věd, který mu udělila Univerzita Karlova. Měl neskrývanou radost, ačkoli byl obdařen mnoha čestnými doktoráty různých světových univerzit.

Profesor Schou se narodil v roce 1918 v Kodani, kde také na Lékařské fakultě univerzity v roce 1944 promoval. Klinickou výuku absolvoval v dánských, švédských a norských nemocnicích. Postgraduální vzdělání získal v několika známých světových pracovištích v USA (Oddělení farmakologie při New York State Psychiatric Institute a na Oddělení psychiatrie Columbia University v New Yorku) a též v Institutu fyziologie na Aarhus University v Dánsku.

Od roku 1965 až do roku 1988 byl profesorem psychiatrie (biologické psychiatrie a psychofarmakologie) na Univerzitě v Aarhusu a od roku 1956 až do roku 1988 nepřetržitě ředitelem Psychofarmakologického výzkumného oddělení při Aarhus University Psychiatric Institute v Risskově.

Celý život zůstal věrný univerzitě v Aarhusu, kde žil v pěkném domě blízko moře se svojí četnou rodinou a s manželkou Nete v krásných a harmonických vztazích.

Mogens Schou se stal světoznámým svým potvrzením profylaktického účinku lithia u bipolární poruchy spolu se svým přítelem dr. Baastrupem. Tento objev nebyl náhodný, ale na práce s lithiem prof. Cadea z Austrálie ho upozornil jeho učitel a přednosta prof. Erik Stromgren a navrhl mu, aby se na tento problém podíval. Mogens Schou se pak neobyčejně systematicky od roku 1954 lithiu věnoval od aspektů farmakologických, fyziologických a patofyziologických, včetně historie užití lithia v medicíně, až dospěl se svým spolupracovníkem k potvrzení profylaktického účinku lithia u nemocných postižených bipolární poruchou. Vypracoval též kritéria bezpečné aplikace lithia (měření hladin v séru a doporučená i bezpečná rozmezí). Propagoval vždy úzkou spolupráci s pacienty, kterými byl milován, a podporoval jejich stálou aktuální informovanost o léčbě. V šesti doplňovaných a opravovaných knížkách vydal pro pacienty vždy modernizované informace ve formě jakéhosi podrobného průvodce nemocí i léčbou.

Mogens Schou byl neobyčejně přívětivý, měl zvláštní charisma, které mu usnadňovalo empatický styk snad s kýmkoli, měl smysl pro jemný humor, byl to radostný a velmi hodný člověk, samozřejmě též velmi všeobecně vzdělaný a milovník vážné hudby s rozsáhlými znalostmi.

Do Prahy a do Čech i bývalého Československa jezdil rád, měl nás rád a významně pomohl při zavádění lithiové profylaxe u nás.

Zůstane v naší paměti nezapomenutelným příkladem laskavé, systematické, neobyčejně pracovitě a nadané vědecké a zejména lidské osobnosti.

Prof. MUDr. Petr Zvolský, DrSc.